

درباره کوتاه‌سازی تحصیلات دانشگاهی

حمزه نوذری

جامعه‌شناس و استاد دانشگاه

اعلام شده دوره‌های کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترا کوتاه‌تر می‌شود. ظاهراً اهدافی هم اعلام شده است؛ مانند اینکه دانشجویان زودتر بتوانند وارد بازار کار شوند، هزینه‌های دولت کمتر شده و درس‌های زائد و غیرضروری هم حذف شوند. مدیران وزارتخانه علوم اعلام کرده‌اند جلسات مختلفی برای کوتاه‌کردن دوره‌های تحصیلات دانشگاهی برگزار شده و کمابان تا رسیدن به دستورالعمل و بخش‌نامه ادامه دارد. میل به اصلاح دانشگاه همیشه در کشور وجود داشته است، هر گروهی با دلایلی خواسته‌اند دانشگاه را به‌اصطلاح کارآمد کنند. در دوره‌ای اعلام شد که با توجه به اهدافی مانند عدالت اجتماعی و جلوگیری از مهاجرت به شهرهای بزرگ و کاهش هزینه‌های مالی و عاطفی خانواده‌ها لازم است دانشگاه‌ها توسعه یابد. نتیجه این سیاست سر برآوردن انواع و اقسام دانشگاه‌ها در اقصی نقاط ایران بود که نه‌تنها اهداف مدنظر محقق نشد، بلکه به ضد خود بدل شد و بیشتر به دکان شبیه شد تا دانشگاه. در کوتاه‌کردن تحصیلات دانشگاهی لازم است به نکاتی توجه شود که مصداق این ضرب‌المثل نباشد که «اومد ابروشو درست کنه زد چشمش رو کور کرد».

۱. از حداقل سخنان مدیران مرتبط که بیان شده، می‌توان نتیجه گرفت که مسئله به‌خوبی شناخته نشده است. مثلاً گفته می‌شود برای کاربردی‌ترکردن مقاطع تحصیلی، درس‌های تئوری کمتر شود؛ چون این درس‌ها اطلاعات زائد و غیرضروری ارائه می‌کنند و برای شاغل‌شدن به کار نمی‌آیند. چنین نگرشی یعنی تبدیل‌کردن دانشگاه به مدرسه یا سازمان فنی و حرفه‌ای. این یعنی کاستن از بار آموزشی و پژوهشی و اضافه‌کردن به عقلانیت تکنیکی. با این نگاه هدف دانشگاه تربیت تکنیسین می‌شود. مطالعات دانشگاهی با تکلیف مدرسه‌ای و مدارس فنی متفاوت است. دانشگاه فضایی است برای تأمل، اکتشاف، فهم و تحلیل. فرصتی است برای فهم و شناخت جهان علمی، انسانی و اجتماعی، مدام به دنبال کوتاه‌کردن و استانداردسازی بودن با روح دانشگاه آزاداندیش در تضاد است. با چنین تفکری پس کدام دانشگاه می‌خواهد روح آزاداندیشی، تفکر عمیق و مرزهای دانش را پیش ببرد؟

۲. بارها این جمله را باید تکرار کرد که هیچ چیز کاربردی‌تر از یک نظریه خوب نیست. چرا تصور می‌شود تئوری به کار نمی‌آید و تئوری یعنی اطلاعات غیرضروری، می‌توان از این پرسش کرد که نظریه چگونه تبدیل به پیش، منش، کردار و مهارت می‌شود؟ یعنی سؤال این‌گونه مطرح شود که چگونه می‌توان نظریه‌ها را برای آموزش شهروندانی آگاه، دارای تفکر انتقادی و در جست‌وجوی خیر عمومی به کار برد؟

۳. بخشی از طولانی‌شدن مقاطع تحصیلی به این مسئله برمی‌گردد که دانشجویان، به‌یژه در دوره‌های تحصیلات تکمیلی، اغلب شاغل هستند و نمی‌توانند بین شغل و تحصیل توازن برقرار کنند. پس اینکه گفته می‌شود دوره‌های تحصیلی کوتاه‌تر شود که دانشجویان سریع‌تر شاغل شوند، چندان مطابق واقعیت نیست. با یک پژوهش ساده می‌توان پی برد که اغلب دانشجویان شاغل هستند.

۴. اغلب مشاغلی که امروز در اقتصاد ایران عرضه می‌شود نیازی به آموزش‌های دانشگاهی ندارد. اقتصاد انحصاری و غیررقابتی و با تکنولوژی پایین و بی‌ارتباط با جهان خارج چه نیازی به نوآوری دارد؟ به‌جای اینکه از بار آموزشی و پژوهشی بکاهد، از تشویق‌کردن جوانان برای ورود به دانشگاه کم کند. با توسعه‌ی‌رپویه دانشگاه‌ها و افزایش ظرفیت، دانشجویانی وارد دانشگاه‌ها شده‌اند که هیچ علاقه‌ای به علم و دانش آکادمیک ندارند. علاقه‌مندی و توانمندی آنها در جاهای دیگر است یا تمایل دارند سریع‌تر مشغول به کار شوند. آنها به‌جای ورود به دانشگاه می‌توانند با یک دوره مهارتی و فنی وارد بازار کار شوند. لطفاً بگذرید دانشگاه، دانشگاه باشد. نمی‌توان دانشگاه را مطابق خواست افرادی که علاقه‌ای به علم دانشگاهی ندارند، تغییر داد.

۵. برای کوتاه‌کردن آموزش در دوره کارشناسی می‌توان با ملاحظاتی همراه شد. اولین ملاحظه این است که دوره‌های کارآموزی و کارورزی یعنی آموختن خارج از کلاس درس بیشتر شود و ملاحظه دوم این است که دروس عمومی به‌جز یک یا دو درس حذف شوند. به‌عنوان مثال، درس تربیت بدنی ۲ را که دانشجو باید مطابق علاقه به یک ورزش، درسی را انتخاب کند که فعالیت ورزشی داشته باشد، می‌توان

حذف کرد و به‌جای آن از مسیرهای غیردرسی و با برگزاری مسابقات ورزشی دانشجویان را به ورزش تشویق کرد.

روزنامه

دوشنبه ۲۴ آذر ۱۴۰۴
۲۴ جمادی الثانی ۱۴۴۷
۱۵ دسامبر ۲۰۲۵
سال بیست‌ودوم
شماره ۵۲۸۰
۳۰ هزار تومان
۱۲ صفحه

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

عراقچی:

صلح و ثبات افغانستان

تنها از مسیر هم‌گرایی

منطقه‌ای محقق می‌شود

۳

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

«شرق»

برگزیده‌ها

«شرق» از شکندگی روابط تهران-بیروت گزارش می‌دهد

لبنان میدان آزمون صیوری

۲

حداقل ۱۲ کشته در حمله تروریستی به جشن مذهبی در استرالیا

خون بازی در سیدنی

۵

تندروها در لبه دوقطبی‌سازی خطرناک برای رسیدن به ابلاغ قانون تعلیق شده حجاب و عفاف

لجابت در میدان نزاع سیاسی

۳

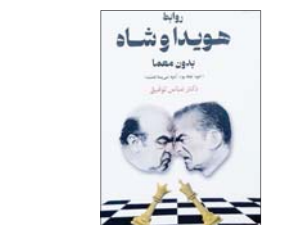
نگاه

طولانی‌ترین شب یلدای

یک روزنامه‌نگار

یادداشتی از سعید اصغرزاده

۸

درباره کتاب

«روابط هویدا و شاه، بدون معما»